Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetu.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşovŭ şi la următorele Birourĭ de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannecker*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe şese lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-riĭ de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate:
Pe unu anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
a administraţiune, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unu anu 10 fl., pe şese lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anu 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unu esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtu abonamentele câtu şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 41. Braşovŭ, Mercurĭ, 22 Februarie (6 Martie) 1895.

„Nu cerețĭ privilegiĭ!"

Braşovŭ, 21 Februarie v. 1895.

Scimŭ că contele Szapary e de părere, că s'ar resolva tóte spre bine, décă representanţiĭ naţionalităţilorŭ arŭ veni în dietă şi arŭ desfăşura aicĭ nedumeririle, precum şi gravaminele lorŭ generale şi locale. Dér pentru a ajunge la acestŭ bunŭ sfîrşitŭ elŭ le pune viitorilorŭ representanţĭ nemaghiarĭ o condiţiune, dicêndu-le: „Numai sĕ nu cerețĭ privilegiĭ deosebite în favorulŭ vostru!"

Da, privilegiile nu-'sŭ de nasulŭ Românilorŭ, Slovacilorŭ *e tutti quanti*, aceste aparţinŭ numai rassei domnitóre maghiare!

Szapary e aristocratŭ ungurŭ din creştetŭ până în tălpĭ şi elŭ de sigurŭ, că ast-feliu s'a gânditŭ, când a pronunţatŭ cuvintele de mai susŭ. N'a visatŭ însĕ, că gândulŭ lui va fi datŭ de golŭ în şedinţa următóre a camerei chiar de cătră unŭ colegŭ-deputatŭ din sînulŭ acelei partide, care avea sĕ-i fia mai multŭ recunoscĕtóre pentru modulŭ cum a luatŭ în apĕrare cestiunea fusiunei partidelorŭ amice pactului dualistŭ.

Deputatulŭ Cornel Abranyi a fostŭ acela, care a avutŭ curagiulŭ a li-o spune mărițilorŭ legislatorĭ ungurĭ, spre a lorŭ deosebită surprindere, verde pe ungeresce: „Ațĭ trăitŭ şi voițĭ sĕ trăițĭ şi de aicĭ încolo totŭ numai din privilegiĭ!

Cu adêncă consternare şi-au audiţŭ representanţiĭ rassei domnitóre sentinţa nimicitóre din gura acestui talentatŭ deputatŭ şi faţa lorŭ a înmărmuritŭ, când Abranyi, vorbindŭ de legislaţia dela 1848, atâtŭ de multŭ lăudată pentru pretinsulŭ ei liberalismŭ, a constatatŭ, că nicĭ acéstă legislaţiă n'a rupt'o pe deplinŭ cu privilegiile, că le-a susţinutŭ în censulŭ electoralŭ, cu privire la confesiunĭ, la camera magnaţilorŭ şi în municipiĭ.

„În loculŭ vechilorŭ privilegiĭ", dise elŭ, „aţĭ organisatŭ privilegiĭ nouĕ; dér nu mai merge cu privilegiile, ele nu se unescŭ cu spiritulŭ statului de dreptŭ şi alŭ libertăţiĭ şi astădĭ rassa maghiară nu 'şĭ va mai puté susţiné egemonia cu ajutorulŭ privilegiilorŭ".

„V'aţĭ aruncatŭ în braţele corupţiunei, v'aţĭ făcutŭ în parte slugile guvernului şi *aţĭ toleratŭ tóte nedreptăţile*, numai ca sĕ staţĭ deasupra.... În locŭ sĕ daţĭ rassei maghiare o crescere cum se cade, ca sĕ pótă susţine marea concurenţă, aţĭ corupt'o. Vedeţĭ însĕ, că aşa nu mai póte merge"...

Aşa le-a vorbitŭ Abranyi şi décă d'alde Pulszky şi soţĭ şi d'alde „Pester Lloyd" dicŭ, că teoria lui póte face bucuriă numai „agitatorilorŭ" din sînulŭ naţionalităţilorŭ, se înşélă.

Nu bucuriă, ci întristare trebue sĕ cuprindă pe toţĭ patrioţiĭ adevĕraţĭ din sînulŭ naţiunilorŭ nemaghiare, când vĕdŭ, că au trebuitŭ sĕ trécă 28 de anĭ dela restabilirea constituţiei, ca sĕ se afle unŭ Maghiarŭ, care sĕ constate, că ea e clădită pe privilegiĭ şi că astfelŭ nu póte dăinuĭ.

„Nu cerețĭ privilegiĭ" ne dice contele Szapary. Dér ce sĕ mai cerĕmŭ şi sĕ mai aşteptămŭ, când rassa maghiară le-a secuestratŭ tóte pentru sine, ca sĕ-şĭ susţină cu ele egemonia?

De aceea trebue sĕ se împlinéscă predicerea lui Abranyi şi sĕ cadă mai întâiu cu desĕvîrşire sistemulŭ de privilegiĭ, ca sĕ pótă veni în loculŭ lorŭ drepturile.

Atuncĭ vomŭ mai puté vorbi, căcĭ noi drepturĭ cerĕmŭ, nu privilegiĭ, éră până ce vorŭ esista privilegiile, acestŭ statŭ nu póte fi unŭ statŭ de dreptŭ, nu póte trăi în one spiritulŭ libertăţiĭ.

Prin ce îşĭ susţine rassa maghiară hegemonia.

In şedinţa de Sâmbătă a dictei unguresci a vorbitŭ, la desbaterea bugetară, şi deputatulŭ *Cornel Abranyi*. Discursulŭ sĕu a făcutŭ sensaţiă pentru testimoniulŭ, ce l'a datŭ — c'o rară sinceritate — rassei maghiare, susţiindŭ, că ea din vechime, numai prin privilegiĭ se ţine la suprafaţă. Acéstă parte a discursului lui Abrányi o lăsămŭ sĕ urmeze aicĭ:

Deputatulŭ Stefanŭ *Tisza* ne dă sfatulŭ, sĕ păşimŭ pe unŭ terenŭ productivŭ şi sĕ ducemŭ puterea materială şi morală a naţiunei maghiare în cerculŭ puterii universale a monarchiei întregĭ. Faţă cu acésta, eu punŭ o altă tesă: ca adecă noi nu numai sĕ nisuimŭ de a esploata greşelele rassei maghiare câtŭ mai bine în interesulŭ puterii de statŭ, ci sĕ căutămŭ a delătura aceste greşelĭ, şi astfelŭ sĕ facemŭ ca rassa sĕ fiă mai aptă pentru scopurile alcătuitóre de statŭ. (Vii aprobărĭ în stânga.)

Francesii, Englesii, Germanii şi Italienii n'au nevoiă de a-se lupta pentru ca sĕ fiă înşişĭ rassă domnitóre în ţéra lorŭ; ei n'au decâtŭ sĕ emuleze cu celelalte naţiunĭ. Maghiarulŭ însĕ, afară de lupta de emulare internaţională, trebue sĕ se lupte şi în patria sa pentru hegemoniă, fiind că o mare parte a poporaţiunei toleréză numai hegemonia maghiară, însĕ nu o sprijinesce. **Rassa maghiară şi-a apĕratŭ hegemonia secolĭ întregĭ numai prin privilegiĭ** şi *şi-a putut'o susţiné, numai în modulŭ acesta*. Esercitiulŭ acesta de sute de anĭ s'a prefăcutŭ în sânge la rassa maghiară, aşa că încă şi **astădĭ nisuinţa după privilegiĭ jócă la noi unŭ rolŭ mare.** *Nepotismulŭ şi protecţiunea apară ca nisce rĕmăşiţe ilegitime ale vechilorŭ privilegiĭ*. **Chiar şi legislaţiunea dela 1848**, care a delăturatŭ privilegiile, **n'a pututŭ s'o rupă definitivŭ cu aceste privilegiĭ**, ci le-a păstratŭ la *censulŭ electoralŭ*, cu privire la *confesiunĭ*, la *camera magnaţilorŭ* şi la *municipiĭ*; pentru-că deoparte a simţitŭ, că clasei de mijlocŭ maghiare, inteligenţeĭ nenobile îi stau în drumŭ privilegiile nobilitare şi că, prin delăturarea lorŭ, ea se va întări. De altă parte însĕ a simţitŭ, că naţiunea politică nu va fi nicĭ atuncĭ destulŭ de tare spre a învinge tóte neajunsurile, din care causa **în loculŭ vechilorŭ privilegiĭ, s'au organisatŭ privilegiĭ nouĕ.** *Dér aceste nu mai potŭ fi susţinute multŭ timpŭ, pentru că suntŭ în contradicere cu spiritulŭ statului de dreptŭ şi alŭ libertăţiĭ.*

Pe câtŭ de greşitŭ este déră de a-o rumpe cu desvoltarea istorică şi de-a ni vela repede, pe atâtŭ de greşitŭ este de-a apĕra, în ascunsŭ séu pe faţă, hegemonia maghiară în formă de privilegiĭ, căcĭ acésta este adĭ cu neputinţă.

Desvoltarea istorică, care în creaţiunile ei dela 48 a chiămatŭ în ajutorŭ inteligenţa nenobilă, ca sĕ se salveze hegemonia maghiară, a mersŭ prea departe în infiltrarea principiilorŭ liberale, decâtŭ ca acésta sĕ se mai pótă acuma zădărnici, deşi acele principii au dusŭ în viéţa practică la resultate cu totulŭ altele, decum au visatŭ idealiştiĭ dela 48; căcĭ drepturilorŭ egale le-au pusŭ alăturĭ şi îndatorirĭ egale, pe când în viéţa practică împlinirea îndatoririlorŭ nu se póte esecuta la fiă-care, şi activulŭ drepturilorŭ egale va fi în curêndŭ îngreuiatŭ prin passivele neegalei împlinirĭ a îndatoririlorŭ. (Vii aprobărĭ în stânga).

Imediatŭ după 1848 deficitulŭ acesta nu s'a observatŭ, pentru-că tóte popórele erau în acelaşĭ modŭ asuprite, dér îndată după restabilirea constituţiei se începŭ cruda matematică a legilorŭ eterne naţional-economice. Raporturile de avere, acéstă columnă, pe care se radimă hegemonia maghiară, s'au schimbatŭ rapidŭ şi cu ele dimpreună s'a schimbatŭ şi icóna societăţii. **Rassa maghiară, şi o parte a nobilimei maghiare, pentru-ca sĕ se pótă susţiné celŭ puţinŭ unŭ timpŭ óre-care la suprafaţă, s'a aruncatŭ în braţele corupţiunei, şi s'au vêndutŭ, parte ca slugĭ ai puterei guverniale, parte ca tolerătorĭ ai tuturorŭ nedreptăţilorŭ.**

Mulţĭ au făcutŭ responsabilĭ pentru acésta pe liberalismŭ; alţiĭ basa de dreptŭ publicŭ: amêndoi fără îndreptăţire, căcĭ vina zace numai în marea negligenţă de care ni amŭ făcutŭ culpabilĭ cu toţiĭ, pentru-că ni-amŭ ocupatŭ cu tóte, numai cu marile probleme ale instrucţiunei publice nu! Rassa maghiară n'ar fi trebuitŭ s'o corupemŭ, ci s'o crescemŭ, pentru ca sĕ pótă suporta marea concurenţă.

De aceea vorbitorulŭ se teme de urmările politicei bisericescĭ pripite, care a rĕscolitŭ tóte contrastele. Cine ar cuteza sĕ dică adĭ, că societatea maghiară e mai unitară, după reforma politică bisericéscă, decâtŭ înainte? (Aprobărĭ în stânga.) Cine se va îndoi, că ceea ce se petrece înaintea

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(Reproducerea oprită.)

Din anii 1848—49.

Memorii, de ***Vasilie Moldovanŭ.***

(29) (Urmare).

Favorisaţĭ de întunecime, ne coborîrămŭ cu N. Mureşianu în curtea protopopului, luămŭ în mână doi parĭ puternicĭ şi ne postămŭ sub pórta boltită a casei parochiale. Nu a trebuitŭ sĕ aşteptămŭ nicĭ unŭ minutŭ, şi vinŭ 3 inşĭ. Le sărimŭ înainte cu parĭĭ ridicaţĭ, provocându-i: le a fegyvert! (josŭ arma). Ei aruncă josŭ puscile şi disparŭ. Abia amŭ aruncatŭ parĭĭ, şi amŭ luatŭ puscile, şi étă că mai vinŭ doi, cu carĭ amŭ procedatŭ asemenea. Unulŭ din ei era Dr. Szentpéteri, celalaltŭ tocmai husarulŭ, care ni-a păditŭ; elŭ era împuşcatŭ uşorŭ prin falcă, ne-a cunoscutŭ şi nĭ-a cerutŭ scutulŭ.

— Iţĭ vei avé, că te-ai purtatŭ cu noi umanŭ, i-am disŭ.

Tocmai era sĕ plecămŭ cu armele luate şi cu bietulŭ prinsonierŭ, când étă, că mai dărîmŭ o fantomă négră, abia găfăindŭ în fuga mare. Eu îi iesŭ înainte cu puşca întinsă... Şi ce sĕ vedĭ?... Era Dragoşŭ, avêndŭ în mână o puşcă cu două ţevĭ.

— Domnule Dragoşŭ! i-am disŭ. Deşi te-ai purtatŭ cu noi în modŭ perfidŭ, deşi ni-ai tradatŭ Maghiarilorŭ, şi cu tóte-că mi-ai contemnatŭ trei epistole scrise în gura morţiĭ, totuşĭ vino cu mine, sĕ-ţĭ mântuescŭ viéţa, că acésta singurŭ eu o potŭ face din căţĭ ómenĭ vorŭ fi adĭ în Abrudŭ.

Aveam de cugetŭ sĕ-lŭ ascundŭ, dimpreună cu husarulŭ meu prinsonierŭ, în podulŭ scólei, până va întra Iancu în oraşŭ.

Elŭ se apropiă de mine, îmĭ căută în faţă, căcĭ după portŭ nu mĕ cunoscea, fiindŭ acum îmbrăcatŭ cu vestmintele, ce mi-le dase Buteanu. Dragoşŭ recunoscŭ pe prefectulŭ, care îlŭ stropi cu mocirlă. Însĕ séu din antipatia, ce a fostŭ susceputŭ omulŭ acesta asupra mea, séu pentru modulŭ neatrăgĕtorŭ alŭ agrăirei mele, n'a avutŭ încredere, ci fără a-mĭ da unŭ cuvêntŭ ca rĕspunsŭ, a dispărutŭ în întunecime cu armă cu totŭ.

Alte două figurĭ... D-lŭ Ioanŭ Boeriu, fugea cu capulŭ golŭ.

— Ce-i domnule?

— Nu mĕ întreba, frate! Muierea cu doi copiĭ şi cu cumnată-mea, au trecutŭ cu trăsura — de nu i-orŭ fi împuşcatŭ — în Ungaria. Ér eu precum mĕ vedĭ.

— Ce scii de Buteanu?

— Pe Buteanu, ferecatŭ în lanţurĭ, l'a pusŭ Hatvani pe rótele de dinainte ale tunului şi l'a dusŭ cu sine...

O altă figură era Arpadi...

Se făcuse bine diuă şi încă nicĭ unŭ Românŭ n'am vĕdutŭ sĕ între în Abrudŭ. Dorulŭ de a-mĭ redobêndi straiţa cu scrisorile şi armele, nu-mĭ da odihnă. Mureşianu nu voia sĕ mĕ însoţéscă, căcĭ era cam atacatŭ la sănĕtate. Mi-am luatŭ inima în dinţĭ şi m'am dus singurŭ. Când am ajuns la capĕtulŭ uliciórei, ce dă în piaţă, mi-se arătă o privelisce împunătóre. Mai la tóte casele fâlfâiau flamure tricolore maghiare. Pe uliţĭ icĭ colo câte-unŭ cadavru de-a Românilorŭ împuşcaţĭ, încolo nicĭ unŭ suflетŭ de omŭ. Mi-se părea, că mĕ îngrozescŭ de mine însu-mĭ. Am rĕmasŭ încremenitŭ loculuĭ, până când unŭ călăreţŭ maghiarŭ, care venise în fugă desperată asupră-mĭ, m'a deşteptatŭ. Intindŭ arma gólă asupra lui şi strigŭ: josŭ de pe calŭ! Omulŭ meu se dă frumosŭ josŭ şi fuge într'o curte, ér eu mĕ urcŭ pe calŭ şi mergŭ la scólă. Pe calŭ era unŭ sacŭ desăgitŭ plinŭ cu umplăturĭ (fişagurĭ). Îmĭ încarcŭ puşca şi plecŭ a doua óră, dér acum cu mai multă precauţiune.

Tocmai când era sĕ întru în casele popiĭ din Isbita, chiar din ferêstra cuartirului meu se descarcă asupra mea două puşcăturĭ. Fiindŭ însĕ tare aprópe de ferêstră, nu m'au nimeritŭ. Abia dau îndĕrĕtŭ, şi de lângă biserica catolică mĕ întêmpină altă descărcătură. Vĕdêndŭ, că e primejdia, am apucatŭ pe-o uliţă strîmtă, care ducea totŭ în direcţiunea, unde era scóla. In capulŭ uliţeĭ mĕ întêmpină o cétă ca de 12 lăncerĭ şi mĕ provocară sĕ depună arma.

ochilorŭ noştri, nu este decâtŭ o luare la trântă între absolutismŭ şi revoluţiune? Adevĕratŭ, că amêndouĕ o facŭ sub mască; tristŭ este însĕ, că classa de mijlocŭ maghiară, că viéţa publică şi inteligenţa, n'au destulă putere, spre a le demasca şi ruşina. (Vii aprobărĭ în stânga estremă.)

*

Până în sufletŭ l'a amĕrîtŭ pe deputatulŭ August *Pulszky* doctrina lui Abrányi, contra căreia — ḑice — trebue sĕ proteste. D-lŭ Abrányi a afirmatŭ adecă, că rassa maghiară numai prin privilegii şi-a susţinutŭ hegemonia sa asupra naţionalităţilorŭ, şi că acésta s'a întêmplatŭ şi în legile dela 1848/49 şi în politica urmată de atuncĭ. Nu numai adevĕrulŭ istoricŭ, dér chiar chemarea gintei maghiare, tóte tradiţiile istoriei maghiare, tóte drepturile naţiunei maghiare suntŭ tăgăduite prin acéstă doctrină, ḑise d-lŭ Pulszky, şi ca dovadă în contra lui Abrányi susţine, că diplomele nobilitare s'au împărţitŭ celorŭ ce s'au distinsŭ pe câmpulŭ de bătaie, fără consideraţiă la naţionalitate. Abrányi şĭ-a uitatŭ cui face servicii, când ḑice, că nisuinţa Maghiarilorŭ spre hegemoniă a lăsatŭ urmele sale şi în 1848.

Acéstă teoriă a lui Abrányi este cu atâtŭ mai strania, cu câtŭ — în modŭ destulŭ de cuprinḑĕtorŭ — ea se întêlnesce c'o aserţiune, ce a făcut'o ierĭ contele Szapáry, după care, din punctulŭ de vedere alŭ îndreptărei relelorŭ ivite în cestiunea naţionalităţilorŭ, ar cere póte dreptatea şi oportunitatea, ca noi sĕ schimbămŭ împărţirea cercurilorŭ electorale. Déca este ceva, ce trebue sĕ fiă eschisŭ în cestiunea schimbărei legei electorale, atuncĭ acésta este punerea ei în legătură cu cestiunea naţionalităţilorŭ. (Vii aprobărĭ în drépta). Décă nisuimŭ la o conlucrare a diferitelorŭ partide, trebue mai înainte sĕ evitămŭ asemenĭ neînţelegerĭ (Vii aprobărĭ în drépta).

Vorŭ sĕ ne ducă în dietă?

Ḑiarulŭ lui Iuliu Horváth, „*Magyar Hirlap*“, publică, sub titlulŭ „Vocĭ asupra discursului lui Szapáry“, estrase din „Neue Fr. Presse“ şi „Polit. Corr“, carĭ suntŭ inspirate dela Pesta.

„*Neue Fr. Presse*“ susţine, că Szapáry face solidaritate cu Apponyi şi că întinde mâna partidei poporale a lui Ferdinandŭ Zichy. Szapáry vré sĕ facă fusiunea numai împreună cu Apponyi; consimte cu elŭ cu privire la academia militară şi pretinde, ca representanţii naţionalităţilorŭ sĕ fiă duşĭ în dietă. Dér — ḑice numita fóiă — Szapáry ar trebui sĕ scie, că legea nu eschide representarea naţionalităţilorŭ. De ce nu şĭ-a începutŭ (Szapáry) politica de naţionalitate, când a fostŭ la guvernŭ? Discursulŭ lui Szapáry dovedesce în totŭ casulŭ, că partida liberală a lucratŭ înţelepţesce, când a depărtatŭ energicŭ dela sine pe acestŭ bărbatŭ de statŭ.

„*Poll. Corr.*“ constată asemenea, că Szapáry a întratŭ în legătură cu Apponyi. Prin acésta Szapáry a turburatŭ situaţiunea parlamentară. In asemenĭ împrejurărĭ partida liberală e datóre, sĕ apere basa de dreptŭ publicŭ dela 67 şi sĕ validiteze politica, ce resultă din ea.

După-ce citéză aceste vocĭ, „Magyar Hirlap“ adauge:

Declarările făcute de Szapáry în cestiunea naţionalităţilorŭ le lămuresce fórte multŭ următórea scire a „*Tribunei*“:

Schimbarea legei electorele este deja unŭ faptŭ hotărîtŭ, pentru-că orĭ câtŭ s'ar şi opune guvernulŭ maghiarŭ, *monarchia şi amicii ei cerŭ hotărîtŭ, ca sĕ pótă întra în dietă şi Românĭ.* „Tribuna“ ḑice, *că Românii suntŭ gata, de a trimite în dietă pe representanţii lorŭ.*

* * *

Fóia unguréscă, care servesce érăşĭ interesele partidei guvernului, caută, după obiceiu, a esploata vocile de mai susŭ contra lui Szapáry, care li-a devenitŭ guvernamentalilorŭ cam inoportunŭ, ḑicêndŭ, că Szapáry umblă *sĕ pacteze acum şi cu Românii.* (Se scie, că pactulŭ cu Saşii dela 1890 totŭ Szapáry l'a încheiatŭ, care pe atuncĭ era ministru-preşedinte).

N'amŭ da prin urmare nicĭ o atenţiune scirei ce ḑice, că o aduce „Tribuna“, şi care ar lămuri aşa de multŭ politica d-lui Szapáry, décă în casulŭ de faţă n'amŭ sci, că în adevĕrŭ în „Tribuna“ s'au susţinutŭ cele mai susŭ citate.

Anume într'unŭ articulŭ intitulatŭ „*Noi şi Saşii*“ cetimŭ în „Tribuan“ dela 16 (28) Februarie următórele:

....E astăḑĭ lucru neîndoiosŭ, că legea electorală actuală are sĕ fiă supusă unei revisuirĭ. Zadarnicŭ se opunŭ cercurile politice din Budapesta, căcĭ ele vorŭ fi în cele din urmă nevoite sĕ recunóscă necesitatea revisuirii. Revisuirea n'ar avé însĕ nicĭ o raţiune de a fi, décă n'ar fi făcută aşa, încâtŭ pe basa nouei legĭ electorale, Românii sĕ pótă lua parte la alegerile de deputaţĭ pentru parlamentŭ. Monarchia şi amicii ei dorescŭ sĕ-i scie pe Românĭ representaţĭ în parlamentulŭ ungarŭ, şi *Românii suntŭ gata sĕ-şĭ trimită ómenii de încredere în acelŭ parlamentŭ*, numai însĕ, décă egalŭ va fi censulŭ pentru toţĭ şi décă acelaşĭ numĕrŭ de alegĕtorĭ va da pretutindenea unŭ deputatŭ....

Ce nevoiă mai avemŭ atuncĭ de autonomia Ardealului? Omenĭ sĕ fimŭ, şi putemŭ dimpreună cu Slovacii, cu Sêrbii şi cu Croaţii sĕ croimŭ drumulŭ şi pentru guvernulŭ din Budapesta, care tot-deuna va avé nevoiă de noi spre a se susţiné faţă cu minoritatea maghiară a luptătorilorŭ pentru independenţă.

Aicĭ amŭ avé dér o schiţă a unui programŭ, care ar tinde a duce pe Românĭ, pe Slovacĭ şi pe Sêrbĭ în dietă ca împreună cu Croaţii sĕ formeze o partidă guvernamentală tare, ca contrapondŭ faţă cu kossuthismulŭ.

Acéstă schiţă de programŭ însĕ n'are nicĭ măcarŭ avantagiulŭ de a fi originală. Este plagiată după „Agramer Tagblatt“ care atribuia unŭ astfelŭ de planŭ contelui Khuen-Hedervary, când era vorba sĕ devină ministru-preşedinte. Khuen sĕ fi plănuitŭ adecă a-şĭ înciripa o partidă, cu care sĕ pótă manevra după pofta inimei, ca în Croaţia, făcêndŭ sĕ se alégă în dietă vre-o 40—50 Românĭ, câte-o duzină de Slovacĭ şi Sêrbĭ şi unŭ numĕrŭ corespunḑĕtorŭ de Germanĭ, carĭ împreună cu cei 40 Croaţĭ arŭ fi formatŭ o gardă puternică a d-lui Khuen în dietă.

Se 'nţelege, că dintre Germanii, carı aveau se vina în dietă, n'ar fi pututŭ lipsi nicĭ Saşii, carĭ totŭ-déuna mergŭ cu celŭ mai tare şi despre carĭ prevede autorulŭ articulului din „Tribuna“, cu ochii profeticĭ ai celorŭ dela „Agramer Tagblatt“, că „într'unŭ timpŭ nu tocmai îndepărtatŭ noi (Românii) şi Saşii vomŭ trebuì sĕ lucrămŭ împreună“.

Nu e dér nimicŭ nou şi puţinŭ importă, ce ḑice „Tribuna“ despre voinţa monarchiei şi a amicitorŭ ei de a vedé pe Românĭ representaţĭ în dieta ungară. Ceea ce face însĕ o impresiune straniă este numai siguranţa, cu care autorulŭ articulului susţine, că décă se va schimba legea electorală, „Românii *suntŭ gata* sĕ-şĭ trimétă ómenii de încredere în dietă“, precum şi esclamarea caracteristică a lui: „Ce nevoiă mai avemŭ atuncĭ de autonomia Ardealului?“ —

De unde scie acelŭ autorŭ, că Românii suntŭ gata a alerga cu duiumulŭ în dietă, décă censulŭ va fi egalŭ pentru toţĭ?

Redacţiunea „Trĭbunei“, care subscrie tóte ce le ḑice articululŭ amintitŭ, spune. că acesta i-a venitŭ dela unŭ „amicŭ din afară“. Şifra (S) din capulŭ articulului şi mai presusŭ de tóte stilulŭ, confusiunea de idei şi contraḑicerile ce se vĕdŭ într'ênsulŭ, ne uşuréză a da de urma autorului şi ne esplică astfelŭ şi casulŭ celŭ straniu. Autorulŭ din cestiune are slăbiciunea, încă de pe când conducea elŭ „Tribuna“, a 'şĭ aduce în têrgŭ ideile sale, fiă câtŭ de scrîntite, totŭ numai în numele Românilorŭ, şi mai alesŭ îi place sĕ jóce pe profetulŭ Ardelenilorŭ, după ḑicala străbuuă, „nemo profeta în sua patria“.

Ei bine, nu ne mirămŭ nicĭ decum décă acestŭ oraculŭ alŭ „Tribunei“ e gata a sfătui pe Românĭ sĕ se mulţuméscă şi c'unŭ censŭ egalŭ electoralŭ şi sĕ facă treburile „monarchiei“ în dietă căcĭ, ne aducemŭ aminte, pe la 1885 scriea în „Tribuna“, că „Românulŭ nu umblă după idei, elŭ vrea sĕ aibă hrana de tóte ḑilele, adăpostŭ sigurŭ şi tigna lucrării pacĭnice: nu-i trebue nicĭ unŭ dreptŭ, décă le are pe aceste“...

Ce minunatŭ s'ar puté împăca aceste vederĭ cu vederile lui Apponyi, Szapary şi a lui Ferdinandŭ Zichy în cestiunea naţionalităţilorŭ!

Naţionalităţile din Ungaria
şi conducĕtorii lorŭ.

In partea a 2-a a articulului sĕu, „Parlamentar“ continuă espunerea cam aşa:

Se ḑice, că Széchenyi a fostŭ celŭ mai mare Maghiarŭ; conducĕtorii naţionalităţilorŭ se provócă la Széchenyi şi consoţĭ ca la unŭ bărbatŭ înţeleptŭ şi dreptŭ; eu din contră observŭ, că în ce privesce maghiarismulŭ, elŭ nicĭ c'unŭ firŭ de pĕrŭ n'a fostŭ mai bunŭ, decâtŭ Kossuth, Tisza şi tóte guvernele maghiare, carĭ au urmatŭ până astăḑĭ. Szechényi a fostŭ unŭ omŭ cu totulŭ nutritŭ de spiritulŭ maghiarŭ, căruia devisa: „*Urnak született a magyar*“ nu-i sta numai pe limbă, ci îi era săpată în inimă.

Kossuth n'a fostŭ, ca Széchenyi, unŭ Maghiarŭ esclusivŭ, deóre-ce elŭ întroduse în curentulŭ dominantŭ şi arogantŭ nu numai părerĭ, idei şi puterĭ maghiare aristocratice, ci şi ungare democratice.

Este nedreptŭ, că democraţia e fructulŭ geniului maghiarŭ, şi nicĭ nu se unesce conceptulŭ democraţiei cu devisa „Urnak született a magyar“. Décă voimŭ sĕ vorbimŭ adevĕrulŭ, trebue sĕ recunóscemŭ, că principiulŭ democraticŭ s'a ivitŭ în Europa mai întâiu la Ţarulŭ rusescŭ Petru celŭ mare. Decĭ nu la Maghiarĭ şi nicĭ prin revoluţiunea francesă, ci cu 100 de anĭ mai înainte a rĕsăritŭ în Rusia aurora principiului democraticŭ.

Kossuth şi Petőfi, în vinele cărora curgea sânge slavŭ, Andrássy, Tisza şi consoţĭ, suntŭ dér pe nedreptŭ priviţĭ ca urḑitorii curentului maghiarŭ. Aroganţa şi pofta de domniă zace în rassa maghiară. Idea de naţionalitate, ca principiu culturalŭ, s'a ivitŭ mai întâiu în timpulŭ reformaţiunei.

Aşĭ pune bucurosŭ pe orĭ-care dintre conducĕtorii naţionalităţilorŭ sĕ formeze cabinetulŭ ungarŭ, cu condiţiunea, ca sĕ îndestuléscă naţionalităţile, după cum voiescŭ ele, si sunt singurŭ, că nu s'ar afla nicĭ unulŭ, care sĕ ia asupră-şĭ acéstă sarcină, séu şi décă ar face-o, nicĭ unulŭ n'ar fi în stare sĕ-şĭ susţină în parlamentŭ loculŭ timpŭ mai îndelungatŭ, decâtŭ 24 óre. Nu numai cercurile parlamentare, ci şi societatea este într'atâta supusă acestui curentŭ, încâtŭ chiar şi prin nouĕ alegerĭ abia s'ar puté produce o nóuă disposiţiă. *Numai coróna* ar fi în stare sĕ ordóne, ca sĕ înceteze acestŭ curentŭ şi numai ea singură l'ar puté restrînge între marginile sferei sale proprii, décă ar voì sĕ-şĭ aplice dreptulŭ esecutivŭ, pe care îlŭ are, la legea de naţionalitate.

Slavii ar trebui sĕ se hotăréscă a face unŭ pasŭ la corónă, séu eventualŭ a face o interpelare ministrului-preşedinte austriacŭ.

1. Are ministrulŭ-preşedinte convingerea, că décă cabinetulŭ vienesŭ observă, că în unele părţĭ ale monarchiei se desvóltă astfelŭ de stărĭ, ce potŭ fi periculóse pentru monarchiă, are datorinţa sĕ împărtăşéscă acestŭ faptŭ corónei şi sĕ lucre pentru delăturarea lui?

2. Este cunoscutŭ d-lui ministru-preşedinte faptulŭ, că jumĕtatea monarchiei nóstre, numită Ungaria, stă pe unŭ punctŭ de vedere *revoluţionarŭ*, deóre-ce voiesce sĕ transformeze Ungaria de odinióră constituţională, în care tóte naţionalităţile erau egalŭ îndreptăţite, se puteau desvolta şi îşĭ puteau cultiva limba şi datinele naţionale, într'o *Maghiariă genetică unitară*, şi se folosesce de mijlóce draconice?

3. Este cunoscutŭ d-lui ministru-preşedinte, *că legea de naţionalitate*, sancţionată de către Majestatea Sa, se *calcă în picióre* tocmai de aceia, carĭ suntŭ chiemaţĭ a-o aplica cu conscienţiositate, adecă de întregŭ ministerulŭ ungarŭ, şi că naţionalităţile şicanate, îndată-ce pretindŭ realisarea legii, *suntŭ învinuite cu tradare de patriă şi representanţii lorŭ suntŭ aruncaţĭ în temniţĭ, ca trădătorĭ de patriă, conturbătorĭ de linşte şi ca agitatorĭ?*

4. E aplecatŭ d-lŭ presidentŭ a esamina cu temeiu lucrările acestea, a informa coróna despre ele, şi prin acésta a mântuì monarchia de pericolulŭ ameninţătorŭ?

Decĭ astfelŭ faptele trebue sĕ se combată cu fapte, în potriva unui curentŭ periculosŭ trebue aplicatŭ unŭ curentŭ şi mai puternicŭ. Nu este dér priinciosŭ a lupta contra singuraticilorŭ ómenĭ, ci liberalitatea fictivă şi falsă maghiară, trebue combătută cu fapte, prin carĭ sĕ se dovedéscă, că adevĕrata libertate condiţionéză înainte de tóte dreptate şi echitate.

O nouă volniciă.

Cu privire la subtragerea stipendiilorŭ celorŭ trei tinerĭ universitarĭ din Cluşiu, despre care amŭ vorbitŭ mai pe largŭ la timpulŭ sĕu, „*Unirea*“ din Blaşiu publică sub titlulŭ de mai susŭ unŭ articulŭ, în care dă următórele lămurirĭ:

Biserica gr. cat. română, pe lângă fundaţiunile administrate de capitule, are şi alte fundaţiunĭ, carĭ se administréză de exactoratulŭ ministerului de culte şi instrucţiune publică. Intre acestea din urmă suntŭ şi fundaţiunile de stipendii întemeiate de Ramonţai, Bobŭ, Maiorŭ, Gavrilă, Vaida şi Klein, din carĭ se dau în fiă-care anŭ 38 stipendii la studenţii sĕracĭ.

Fundaţiunile acestea *numai prin volnicie au ajunsŭ în administraţiunea ministrului de culte* şi *instrucţiune publică.* Pe timpulŭ absolutismului guvernulŭ a luatŭ aceste fundaţiunĭ *fără nici unŭ motivŭ* din mânile capitolului din Blaşiu, care în sensulŭ literelorŭ fundaţionale singurŭ este îndreptăţitŭ a-le administra. Dela guvernulŭ absolutismului nemţescŭ fundaţiunile au trecutŭ la guvernulŭ constituţionalismului unguresc, care nu a voitŭ a le mai da sub administrarea capitolului, deşi acesta *le-a reclamatŭ de repeţite-orĭ.*

Astfelŭ fundaţiunile din cestiune se manipuléză şi astăḑĭ în ministerŭ, unde suntŭ elocate mai vîrtosŭ în hârtii de statŭ, dér asupra venitelorŭ lorŭ singurŭ Consistorulŭ archidiesanŭ a dispusŭ până în ḑiua de astăḑĭ, avêndŭ ministrulŭ numai datorinţa de a asigna venitele spre scopurile stabilite în literele fundaţionale şi la perceptoratele designate de Consistorŭ.

In tómna anului trecutŭ Consistorulŭ a cerutŭ, ca de obiceiu, asignarea la perceptorate a celorŭ 38 stipendii conferite pe anulŭ şcolarŭ 1894/5. Ministrulŭ a întârḑiatŭ peste obiceiu cu asignarea stipendiilorŭ şi abia în luna lui Februarie a. c. şi după repeţite solicitărĭ a sositŭ rescriptulŭ ministerialŭ, prin care 35 stipendii s'au asignatŭ la perceptorate pentru şcolarii, cărora acelea au fostŭ conferite, ér la trei studenţĭ, şi anume *Nerva Moldovanŭ*, medicinistŭ în anulŭ alŭ 5-lea şi stipendistŭ Ramonţanŭ cu 315 fl., *Valeriu Muste*, medicinistŭ în anulŭ alŭ 2-lea şi stipendistŭ Bobianŭ cu 60 fl. şi *Semproniu Munteanŭ*, juristŭ în anulŭ alŭ 2-lea şi stipendistŭ

— Eu nu depunŭ arma, fraţilorŭ, că sunt Românŭ ca şi voi. Dér sĕ nu întraţĭ încă în Abrudŭ, că Ungurii puşcă pe ferestri, ci veniţĭ cu mine la protopopulŭ, până se vorŭ mai aduna Românii.

Ei m'au condusŭ pe după nisce grădinĭ la scolă. In drumŭ ni-amŭ familiarisatŭ laolaltă, şi abia acum mi-a venitŭ minte, că eu sunt îmbrăcatŭ unguresce.

Am întratŭ în scólă, sĕ-mĭ iau vestmintele românescĭ. Aicĭ am aflatŭ pe d-lŭ Adrianŭ plinŭ de îngrijirĭ, că-lŭ vorŭ omorî Românii.

— Domnule, tocmai era sĕ aruncŭ aceste vestminte, dér totŭ voiu rĕmâné cu ele, căcĭ eu sunt mai cunoscutŭ. Imbracă d-ta vestmintele mele românescĭ — i-am ḑisŭ — şi de Românĭ nu purta frică.

Apoi am chiămatŭ céta mea de lăncerĭ, cu care făcusem cunoscinţă, li-am arătatŭ pe Adrianŭ şi li-am spusŭ, că dênsulŭ încă e Românŭ de-ai noştri. Ei au ḑisŭ, că décă e de-alŭ lui Axente, atuncĭ „vivat, sĕ străéscă!“ (Va urma).

Ramonțanŭ cu 100 fl., ministrulŭ li-a denegatŭ asignarea stipendiilorŭ la perceptoratulŭ din Clușiu, aducêndŭ de pretextŭ, că numiții studenți *„au luatŭ parte la uneltirĭ naționale române și pentru acésta au fostŭ și pedepsițĭ pe cale disciplinară“*. Deci ministrulŭ a cerutŭ dela Consistorŭ, sĕ-i propună alțĭ școlarĭ, cărora sĕ le conferezе stipendiile amintite.

Fóia din Blașiu constată apoi, că prin acésta ministrulŭ a comisŭ mai multe acte de volnicіă: a călcatŭ dreptulŭ de proprietate și inviolabilitatea literelorŭ fundaționale, prin carĭ se dispune, ca stipendiile sĕ se conferéscă prin Consistoriu, fără nicĭ unŭ amesteců din partea ministrului. De altă parte chiar admițêndŭ, că numiții studenți „au luatŭ parte la uneltirĭ naționale române și că pentru acésta au fostŭ și pedepsițĭ pe cale disciplinară“, cu ce dreptŭ vine ministrulŭ sĕ-i pedepséscă acum pentru același faptŭ a doua-óră, subtragêndu-le stipendiile? Dér ministrulŭ n'are dreptŭ de-a subtrage stipendiile, celŭ multŭ décă 'i s'ar puté admite dreptulŭ de-a supraveghia, ca fundațiunile sĕ nu se prădeze și sĕ nu se folosĕscă în scopurĭ, ce nu suntŭ stabilite în literele fundaționalĭ. Casulŭ acesta însĕ nu are locŭ. Chiar décă ministrulŭ ar fi avutŭ óre-carĭ nedumerirĭ cu privire la cei trei studenți pentru ținuta lorŭ politică, elŭ trebuia sĕ comunice faptulŭ Consistoriului, care singurŭ este îndreptățitŭ de-a conferi séu subtrage stipendiile, ér nu sĕ se facă însu-și dispunĕtorŭ asupra stipendiilorŭ nóstre.

In fine, „Unirea“ spune, că dintre cei trei tinerĭ, cărora li-s'au subtrasŭ stipendiile, unulŭ este orfanŭ de tată și avisatŭ numai la acelŭ stipendiu, alŭ 2-lea e fiiu de preotŭ săracŭ, ér alŭ treilea este fiiu de preotŭ și profesorŭ în Blașiu, care din salarulŭ sĕu modestŭ trebue sĕ susțină doi fii la universitate. Apoi termină astfelŭ:

In fața acestei nedreptățĭ, avemŭ o singură mângâere, și anume, că Consistoriulŭ archidiecesanŭ, precum suntemŭ informațĭ, *a remonstrată energicŭ în contra volniciei ministeriale* și a cerutŭ, sĕ se âsigneze stipendiile la cei trei studenți atâtŭ de greu lovițĭ. De astfelŭ de lovіturĭ ne vomŭ puté apĕra în modŭ radica'ŭ, numai décă se vorŭ face și în viitorŭ cei mai energicĭ pașĭ, ca fundațiunile, luate de unŭ guvernŭ absolutisticŭ d'n administrațiunea competentă a capitulului metropolitanŭ, sĕ se întórcă ér sub administrațiunea aceluia. Pe lângă acești pașĭ energicĭ militéză nu numai motivele desfășurate mai susŭ, ci și împrejurarea, că sub titlulŭ de administrațiune ministeriulŭ de culte și instrucțiune publică ridică în fiesce-care anŭ mai multe mii de florinĭ pentru unŭ fondŭ creatŭ în ministeriu, din care noi nu ne împărtășimŭ cu nicĭ unŭ cruceriu. Miile acestea, ce ni-se subtragŭ în fiesce-care anŭ, suntŭ o pagubă forte simțită pentru biserica nóstră, unde clerulŭ, învĕțătorimea și institutiunile nóstre religióse și culturale se luptă cu cele mai marĭ lipse.

SCIRILE ḌILEI.

20 Februarie.

Parastasŭ pentru archiducele Albrecht. Sâmbătă în 18 Februarie c. s'a ținutŭ în biserica catedrală din Caransebeșŭ parastasŭ pentru odihna sufletului rĕposatului Archiduce Albrecht. La serviciulŭ divinŭ a pontificatŭ însuși Prea Sânția Sa Domnulŭ Episcopŭ Nicolae Popea, asistatŭ de Prea Cuvioșia Sa Părintele Arhimandritŭ Filaret Musta și preoțimea locală. La acestŭ actŭ de pietate pentru rĕposatulŭ Archiduce au luatŭ parte membrii Venerabilului Consistorŭ, corpulŭ didacticŭ dela institutulŭ pedagogicŭ și celŭ teologicŭ și elevii acestui institutŭ și alți credincioșĭ de frunte.

—o—

Generalulŭ Poenarŭ, ministrulŭ de rĕsboiu românŭ, care a representatŭ pe Regele Carol la înmormêntarea archiducelui Albrecht s'a întorsŭ din Viena Sâmbătă. Elŭ a fostŭ primitŭ în audiență de împĕratulŭ Franciscŭ Iosifŭ și de împĕratulŭ Germaniei, și monarchulŭ nostru i-a conferitŭ ordinulŭ corónei de ferŭ cl. I, ér adjutantului sĕu, căpitanului Demetrescu, același ordinŭ cl. III.

—o—

Ajutóre pentru Ciangăi. Sâmbăta trecută s'a ținutŭ în Budapesta adunarea generală a „Societății maghiare pentru ajutorarea Ciangăilorŭ“. Adunarea s'a ținutŭ sub presidiulŭ contelui Teleki Géza, fiindŭ de față primarulŭ orășenescŭ Kamermayer etc. Cu privire la *Ciangăii din Bucovina*, dintre carĭ, după cum ḍise președintele, mulți arŭ voi sĕ se întórcă în patriă, adunarea a hotărîtŭ sĕ înainteze ministrului de agricultură o adresă, în care sĕ-i céră, ca cu *ocasiunea colonisărilorŭ sĕ țină sémă de Ciangăii bucovinenĭ. Apoi „pentru bisericele și pentru misia reformată din Valahia“*, adunarea a votatŭ pentru anulŭ trecutŭ unŭ ajutorŭ de 900 fl., ér episcopulŭ ref. Szász Domokos va fi rugatŭ sĕ raporteze despre modulŭ ajutorărei. Pentru biserica și școla rom.-cat. din Bucovina s'a votatŭ 450 fl. Societatea, care dispune de-o avere totală de 56,186 fl., mai dă unŭ ajutorŭ de câte 200 fl. pentru preoții maghiarĭ din Hertelendyfalva și Jozsefalva, în Bucovina. — Nimenea nu-i împiedecă pe Ungurĭ de-a acorda aceste ajutóre; numai „liberalulŭ“ regimŭ unguresců face escepțiunea, de-a interḍice supușilorŭ nemaghiarĭ primirea de ajutóre din streinătate.

—o—

Alegere de senatorŭ la universitatea din Bucurescĭ. Erĭ s'a ținutŭ la universitatea din Bucuresci adunarea colegiului universitarŭ, spre a alege unŭ senatorŭ în loculŭ multŭ regretatului Al. Orăscu. Candidați d-nii profesorĭ Gr. Stefănescu, Cantili și T. Maiorescu.

—o—

Eclipsă totală de lună. In nóptea din 10 spre 11 Martie n. va fi o totală eclipsă de lună, care va fi observată și în părțile nóstre. Decursulŭ va fi astfelŭ: la 2 óre 53 minute luna va atinge umbra pămêntului nostru, la 3 óre 51 minute se întunecă de totŭ, la 4 óre 39 minute eclipsa își face calea de jumĕtate, ér la órele 5 și 27 minute întréga intunecime este terminată. Sórele va rĕsări la 6 óre 19 minute; la 6 óre 20 minute apune luna, care cu 5 minute mai târḍiu ese cu totulŭ din umbra pămêntului.

—o—

Nou secretarŭ de statŭ. La propunerea ministrului de interne, Majestatea Sa a numitŭ de alŭ doilea secretarŭ de stată în ministeriulŭ de interne pe consilierulŭ ministerialŭ *Széll* Ignácz.

—o—

Bánffy pandurŭ-corporalŭ. In ședința dela 4 Martie a dietei unguresci deputatulŭ *Kovács* Albert a ținutŭ unŭ discursŭ, în care a atacatŭ vehementŭ pe ministrulŭ-președinte Bánffy, numindu-lŭ *„marele pandurŭ corporalŭ alŭ țĕrii“*.

—o—

Petițiunĭ contra minelorŭ. Vinerea trecută a fostŭ primitŭ prințulŭ Dim. Ghica în audiență de Regele Carolŭ. Cu acéstă ocasiune d. Ghica a comunicatŭ Regelui resolutiunea luată în ultima întrunire dela „Dacia“ a oposițiunei naționalŭ-liberale și i-a înmânatŭ petițiunile contra legei minelorŭ subscrise de 20,000 alegĕtorĭ.

—o—

„Speranția“, reuniune de împrumutŭ și păstrare în Borgo-Prundŭ, a realisatŭ cu finea anului 1894 unŭ venitŭ curatŭ de 1422 fl. 99 cr. Dintre acéștia s'au destinatŭ pentru scopurĭ de binefacere 30 fl., restulŭ parte pentru dividende, parte pentru a se adauge la fondulŭ de reservă, care in urma acésta a ajunsŭ la 1347 fl.

—o—

Incoronarea Țarului în Moscva. In Kreml din Moscva se facŭ marĭ pregătirĭ pentru încoronarea părechei împĕrătescĭ ruse, care se va celebra cu pompă estraordinară. La incoronare vorŭ fi representate tóte curțile europene, parte prin ambasadorii lorŭ, parte prin plenipotențiațĭ estraordinarĭ. Se ḍice, că Țarulŭ, din incidentulŭ acesta, va adresa unŭ manifestŭ cătră poporulŭ sĕu.

—o—

„Amintirĭ diplomatice din 1870“. Sub acéstă titlu publică „Nuova Antologia“ unŭ articolŭ alŭ ambasadorului italianŭ conte Nigra, în care se descrie, pe basa de documente autentice, atitudinea guvernului italianŭ înainte și în decursulŭ resbelului franco-germanŭ. In articolŭ se constată, că resbelulŭ s'a declaratŭ din partea Franciei în contra voinței și dorinței guvernului italianŭ.

—o—

Marce postale prețióse. Din Copenhaga se scrie: Unŭ bancherŭ din Francfurt pe Mainŭ a trimisŭ unŭ agentŭ la Copenhaga, ca sĕ negocieze c'unŭ medicŭ de aicĭ pentru cumpĕrarea colecțiunei sale de mărcĭ postale austriace. Agentulŭ a oferitŭ pentru colecțiune, care este cea mai mare și prețiósă de acestŭ feliu, 75,000 coróne, mediculŭ însĕ nu vrĕ sĕ-o vêndă mai josŭ decâtŭ cu 100,000 coróne. Nu de multŭ elŭ și-a vêndutŭ colecția sa de mărcĭ europene cu 20,000 coróne.

Date statistice din Brașovŭ și Comitatŭ.

In calendarulŭ localŭ pe a. c., întitulatŭ: *„Der sächsische Hausfreund“*, redactatŭ de Franz Obert, se află, ca și în anii premergĕtorĭ, unŭ felŭ de șematismŭ de adrese din Brașovŭ. Acesta conține date importante asupra tuturorŭ relațiunilorŭ nóstre din Brașovŭ. In cele următóre estragemŭ datele privitóre la Românĭ, completate după putință. Ele merită tótă atențiunea:

Intre *funcționarii comitatensĭ* se află unŭ singurŭ Românŭ, la sedria orfanală: Iordanŭ I. Munteanu.—In comisiunea administrativă găsimŭ pe adv. I. Lengeru. In comisiunea sanitară: Dr. G. Baiulescu. In comis. de apelare pentru cause orfanale: I. Lengeru. In comitetulŭ fondului de pensionarea funcționarilorŭ comitatensĭ: O. Sorescu. In comitetulŭ de verificare: N. Strĕvoiu și L. Romanŭ.

La *Direcțiunea financiară* a comitatelorŭ Brașovŭ și Făgărașŭ suntŭ Românĭ: Ioanŭ Cipu, secretarŭ de finanțe, I. Popovicĭ și Gavrilă Maroșŭ, concepiștĭ, I. Chiffa revisorŭ.

Representanța comitatensă, Românĭ: V. Voina protop., I. Lengeru adv., Dr. G. Baiulescu medicŭ, O. Sorescu adv., L. Romanŭ căpit. în pens., Nic. Strĕvoiu adv., Ioanŭ Stinghe birtașŭ, N. P. Petrescu funcționarŭ de bancă, I. Russu notarŭ comunalŭ, A. Verzea parochŭ, Victorŭ Popea parochŭ.

Viriliștii comitatului Brașovŭ, românĭ: G. B. Popp., I. Dușoiu, C. Steriu, — comercianțĭ; S. Damianŭ adv., P. Nemeșŭ notarŭ reg., Dr. A. Mureșianu redactorŭ, Ios. Pușcariu adv.; suplențĭ: Andreiu Lupanŭ, Andreiu Buntoiu, Basiliu Popovicĭ.

Funcționarĭ *la diregĕtoriile judecătorescĭ*: Judĭ: Petru Popŭ, notarŭ Mihailă Russu, conducĕtorŭ la cărțile funduare: Petru Fara. La judecătoria cercuală: sub-jude Petru Ungurŭ.

La judecătoria cercuală din Făgărașŭ, care încă aparține Brașovului, găsimŭ: la cărțile funduare unŭ adjunctŭ: D. Berlea, unŭ cancelistŭ: I. Cinte, și altŭ cancelistŭ: Ios. Roșca. La judecătoria cercuală în Zĕrnescĭ: jude cercualŭ Nic. Penciu.

Va sĕ ḍică *din 88 funcționarĭ, suntŭ 8 Românĭ*, respective 7, pentru-că d-lŭ P. Fara acum e permutatŭ.

Notarĭ regescĭ: P. Nemeșŭ; Advocațĭ: Damianŭ Sim., Lengeru I., Leményi Dr. N., Mețianŭ Dr. E., Popescu V., Popp Dem. Dr., Pușcariu Ios., Sorescu Oct., Strĕvoiu Nic. Nouĕ Românĭ între 32 advocațĭ.

La oficiulŭ vamalŭ, la magazinulŭ de tutunŭ, la perceptoratulŭ de dare etc. *nicĭ unŭ funcționarŭ românŭ*; la poștă și telegrafŭ 1 singurŭ tabelarŭ: Const. Blaga.

Representanța orașului Brașov: Baiulescu B. parochŭ Baiulescu G†), Barițiu I†), Bârseanŭ A. prof., Bologa V. dir. de bancă, Bozoceanŭ I. Dr., Buntoiu A.*) Damianŭ S., Diamandi M., Dușoiu I., Flușturanŭ N†), Lengeru I., Maximŭ Ios., Munteanu D., Munteanu Iord. asesor orf., Dr. Mureșianu A., Nastasi L., Navrea G. jun., Nemeșŭ Petru*), Pascu D. C., Petricŭ I. protopopŭ, Pilția N., Popescu V. adv., Popovicĭ Nic. prof., Popovicĭ V. mĕsarŭ, Popp G. B*), Popŭ Petru jude, Romanŭ L. căpitanŭ, Seniuță I., Sorescu Oct. adv., Steriu Const*), Stinghe I. jun., Stinghe Sterie, Strĕvoiu N. adv., Vlaicu Ars. prof*), Voina V. protopopŭ.

(Va urma).

NECROLOGŬ. Intristații: George Iuga, fiu, Iónŭ Iuga, frate, cu familia: Elena Popovicĭ Barcianu, soră, cu familia; Nicolae B. Poppŭ și Carolina B. Poppŭ, soră, cu familia; familia Dr. Diamandi, George Teclu, Maria Teclu și Livia Atanasescu, nepoțĭ, d'impreună cu celelalte rude, au durerea a anunța încetarea din viĕță a prea iubitului lorŭ tată, frate, unchiu, vĕrŭ, ginere și cumnatŭ **Dimitrie Iuga** în etate de 62 anĭ, decedatŭ la Bucurescĭ în ḍiua de 19 Februarie v. c., în urma unei scurte suferințe.

Fiă-i memoria bine-cuvêntată!

Bucurescĭ, 19 Februarie 1895.

— Subscrișii cu inima frântă de durere, în numele nostru și alŭ celorlalțĭ numĕroșĭ consângenĭ, anunțămŭ încetarea din viĕță a neuitatului și multŭ iubitului nostru soțŭ, tată, frate, socru, moșŭ, cumnatŭ și unchiu **Dr. Lazarŭ Petco** advocatŭ, care și-a datŭ nobilulŭ sĕu sufletŭ în mânile Creatorului la 3 Martie n. c., în etate de 60 de anĭ și în alŭ 33-lea anŭ alŭ fericitei sale căsĕtorii. Inmormêntarea s'a făcutŭ după ritulŭ bisericei gr. or. române în 4 Martie n. c. Fiă-i țĕrîna ușóră și memoria binecuvêntată! *Aradŭ*, în 3 Martie n. 1895. Anna Petco născută Șandorŭ, soțiă.; Valeriu Petco, protonotarŭ, Eugenŭ Petco, locoțenentŭ c. și r., Aurelia Petco, măr. Hosszu, Anna Petco, Vilma Petco, ca fii și fice.; Dr. Aurelŭ Demianŭ, medicŭ., Dr. Alesandru Hosszu, adv. ginerĭ; Eugenŭ Hosszu, Alesandru Hosszu, nepoțĭ; Anastasia Moldovanŭ n. Petco, soră; George Moldovanŭ, not. cercualŭ cumnatŭ.

DIVERSE.

Cei mai stranii fumătorĭ din lume. Eschimoșii, acei ómenĭ pe jumĕtate inghețațĭ, carĭ trăescŭ aprópe în tótă viĕța lorŭ în mijloculŭ ghețurilorŭ, suntŭ fanaticĭ pentru tutunŭ, pe care ei și-lŭ procură din când în când dela încrucișătórele americane, care îndrăsnescŭ sĕ vie prin țĕrile lorŭ. Toțĭ, bărbațĭ, femei și copii, țină într'una în gură o fórte mare țigare, alŭ cărei sucŭ îlŭ înghitŭ cu unŭ adevĕratŭ deliciu. Când ei fumézá, ca sĕ facă sĕ ție mai multŭ acéstă plăcere, amestecă în tutunŭ nisce foi uscate de salcii și adaogă și perĭ smulșĭ din pelea de animale, cu care ei își facŭ îmbrăcămintea. Ei fumézá acéstă enormă țigare în patru séu cincĭ trăgăturĭ. Acei, carĭ fumézá cu lulĕua, au grija de a păstra cenușea în lulea, pe care cu multă poftă, după ce se sfirșesce tutunulŭ, o mânâncă.

Literatură.

In tipografia „A. Mureșianu“ din Brașovŭ a apărutŭ: **Povestiri economice** despre grădinăritŭ, economia câmpului, vierițŭ și păduritŭ, de *Ioanŭ Georgescu*. O carte fórte folositóre pentru plugarĭ, scrisă în stilŭ ușorŭ de priceputŭ. Cartea are 136 pag. și costă 25 cr. De vêndare la tipografia „A Mureșianu“ în Brașovŭ, și la autorulŭ în Scorei (p. u. Alsó-Porumbák).

*) Cei cu *) suntŭ viriliștĭ, cei cu †) împuterniciți ai viriliștilorŭ.

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursulŭ la bursa din Viena.

Din 23 Martie 1895.

Renta ung. de aurŭ 4% . . .	124.10
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.20
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½% .	128.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	104.20
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.75
Bonuri rurale ungare 4% . . .	98.50
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.25
Imprum. ung. cu premii	162.50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	152 75
Renta de hârtie austr.	101.80
Renta de argint austr.	101 80
Renta de aur austr.	125.40
Losurĭ din 1860	159.25
Acții de ale Băncei austro-ungară.	1086.—
Acții de-ale Băncei ung. de creditŭ.	489.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	408.25
Napoleondorĭ	9.81
Mărcĭ imperiale germane . . .	60.42½
London vista	123.80
Paris vista	49.05
Rente de coróne austr. 4% . . .	101.05
Note italiene.	46.55

Cursulŭ pieței Brașovŭ.

Din 2 Martie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.73	Vênd.	9.76
Argint român.	Cump.	9.70	Vênd.	9.79
Napoleon-d'orĭ	Cump.	5.75	Vênd.	—.—
Galbenĭ	Cump.	5.85	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump.	1,31	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	60.20	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

A V I S U !

Prenumerațiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face și reînoi orĭ și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei lunĭ.

Domnii abonațĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiescŭ ca espedarea sĕ li-se facă după stilulŭ nou.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Octomvre 1894.

Budapesta—Predealŭ

Trenŭ de persón.	Trenŭ accel.	Trenŭ mixtu	Trenŭ de persón.	Trenŭ accel.		Stațiunea		Trenŭ de persón.	Trenŭ accel.	Trenŭ de persón.	Trenŭ accel.	Trenŭ de persón.
10 —	8.05			2 15	pl.	Viena . . .	sos.	3.—	1 55	1.55	7.20	6.25
8.25	2 10		6 —	9.15		Budapesta		5.50	7.25	7.—	1.50	8.15
11.24	4 07		9 05	11.12		Szolnok . .		2 30	5.23	3 50	11.46	4.55
1.35	5.46		11 33	12.50		P. Ladány . .		12.06	3.46	1.21	10.05	2.24
3.46 4.—	7.08 7.15	12 05	1.50 2.24	2.12 2.19	sos. pl.	Oradea-mare .	pl. sos.		2 25 2.18	11.04 10.44	8.43 8.38	12.23 11.41
4 39	7.43	1.02	3 03	2 49		Mezŏ Telegd .			1.52	10.07	8.13	11.07
5 22	8.18	2 14	3.46	3 24		Rév . . .			1.26	9.30	7.47	10.32
5.45		2.50	4 07			Bratca . . .		Trenŭ mixtu		9.10		10.13
6 34	9.07	3 54	4 53	4 17		Ciucia . . .		5.40	12.47	8 31	7 08	9.04
7.18	9.37	4 53	5.32	4 50		B.-Huiedin .		4.52	12.17	7.53	6.39	9.-
8.05		6.13	6 24			Ghîrbĕu . .		2.55		6.53		8.—
8 32 8.49	10.37	7.03 8.40	6 59 Tr. mix.	5 55 6 11	sos. pl.	Clușiu . . .	pl. sos.	2.— 5.45	11.01 10 45	6 14	5.25 tr. mixt	7.30 6.47
9.06		9 08	8 40 9.08	6 27		Apahida . .		5 18			4.48 4.23	6.29
10.08		12 50	10.40	7.27		Ghiriș . . .		3.53	9.23		3.—	5.21
10.37		1.25	11.25	7.50		Cucerdea . .		3.06	8.53		2.20	4.47
10.59		1.43	11 54			Uioara . . .		2.48			2.—	4.29
11 07		1.52	12.04			Vințul de susŭ		2.40			1.51	4.23
11.31		2.18	12.34	8.17		Aiudŭ . . .		2.11	8 23		1.23	4.02
11.48 12.25		2 40	1.— 1.40	8 33 8.38	sos. pl.	Teiuș . . .	pl. sos.	1.45 1.10	8.06 7.59		12.54	3.42 2.49
12.50			2.17			Creciunelŭ . .		12.39				2.27
1.04			2.35	9 09		Blașiu . . .		12.24	7 30			2.13
1.35			3.14			Micăsasa . .		11.48				1.39
1.50 2.13			3.34 3 49	9.42 9.44	sos. pl.	Copșa-mică .	pl. sos.	11.29 11.14	6 56 6 54			1.18 1.01
2.32			4.11	9.59		Mediașŭ . .		10.55	6.41			12.46
3 04			4 48	10 22		Elisabetopol .		10.21	6 20			12.16
3.39			5 27	10.51		Sighișóra . .		9.42	5 53			11.39
4.01			6 10	11.12		Hașfalĕu . .		9.13	5 33			11.17
5 26			7.50	12.26		Homorodŭ . .		7.45	4 27			10.02
6 08			8 30	12.58		Agoștonfalva .		7.01	3.53			9.22
6.40			9.03	1.15		Apața . . .		6.35	3.37			8.05
7.16			9.38	1.34		Feldióra . .		5.58	3 16			8.02
8.—	Trenŭ accel. 4.59	11.—	10.25	2.09 2 19	sos. pl.	Brașovŭ . .	pl. sos.	5.08 7.01	2.45 2.18		10.37	7.43 7.01
	5.44	12 26		3 01		Timișŭ . . .		6 —	1 42		9.57	5.57
	6.14	1 11		3 31		Predealŭ .		5 —	1.12		9.30	5.16
	12.20	8 45		9.15	sos.	Bucuresci . .	pl.		7.45		4.40	8.50

Cucerdea—Oșorheiu—Regh.-săs.

Trenŭ mixtu	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.		Stațiunea		Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ mixtu
2.25	8.10	3.11	8.58	pl.	Cucerdea . .	sos.	7.41	2.36	8.31	1.18
3 14	8.51	3.52	9.39		Ludoșŭ . . .		7.03	1.58	7.43	12.32
5 07 5.50	10.27 10.42	5.26 5.36	11.11	sos. pl.	Oșorheiu . .	pl. sos.	5.30 5.18	12.25 9.35	5.50 5.05	10.35
7 25	12.15	7.15		sos.	Regh.-săs. . .	pl.	3.50	8.—	3.22	

Ghirișŭ—Turda

trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.	Stațiunea	trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.
7 33	11 —	4.—	10.17	Ghirișŭ	5.10	10.30	3.30	9.12
7.53	11.20	4-20	10.37	Turda	4.50	10.10	3.10	8.52

Copșa-mică—Sibiiu—Avrigŭ—Făgărașŭ

trenŭ de persón	trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ		Stațiunea		trenŭ mixtu	trenŭ de persón	trenŭ de persón.
2.20	11.34	7.10	pl.	Copșa mică .	sos.	9.34	6.20	12.42
3.57	1.03	9.–		Ocna . . .		8.11	5.12	10.58
4.19 4 36	1.25 1.46	9.26	sos. pl.	Sibiiu . . .	pl. sos.	7.44 7.28	4 49	10.26 8.33
6.16	3.31			Avrigŭ . . .		6.02		6.54
8.42	6.08		sos.	Făgărașŭ . .	pl.	3.28		4.05

Simeria (Piski)—Hunedóra

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	Stațiunea	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
6.15	11.35	4.25	9.43	Simeria	5.25	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.01	Cerna	5.09	10.05	2.54	8.14
7.13	12 20	5.23	10.25	Hunedóra	4.45	9.38	2.30	7.45

Brașovŭ—Zĕrnești

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	Stațiunea	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
8.35	4.55	9.10	Brașovŭ	7.36	1.44	8.31
10.28	6.36	10.30	Zĕrneștĭ	6.06	12.20	7.20

Mureșŭ-Ludoșŭ—Bistrița

4.—	9.10	4.20	Mureșŭ-Ludoșŭ . . .	6.46	7.21
7 07	1.01		Țagu-Budatelioŭ . . .		4.15
9.59	4 55		Bistrița		1.16

Aradŭ—Timișóra

6.25	11.35	5.58	Aradŭ	9.14	3.44	10.55
7.32	12.52	6.46	Vinga	9.02	2.40	9.48
8.42	2.10	7.39	Timișóra	8.—	1.12	8.15

Careii-marĭ—Zelău

trenŭ mixtu	trenŭ mixtu	Stațiunea	trenŭ mixtu	trenŭ mixtu
5.42	4.10	Careii-marĭ . .	9.06	7.05
10.30	9.01	Zelău	4.20	2.25

Sighișóra—Odorheiu-séc.

trenŭ mixtu	trenŭ mixtu	Stațiunea	trenŭ mixtu	trenŭ mixtu
3.56	11.08	Sighișóra . . .	9.51	5.32
6.34	1.50	Odorheiu-séc. .	7.20	3.—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilorŭ suntŭ a se ceti de susŭ în josŭ, cele însemnate în drépta de josŭ în susŭ. Numerii încuadrațĭ cu linii mai negri însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureșianu, Brașovŭ.